

Nr 9.

Av herr **Senander m. fl.**, om upphävande av den av 1939 års urtima riksdag införda skatten å kaffe.

Av alla indirekta skatter som hittills införts är säkerligen kaffeskatten den mest impopulära. Kaffet har genom tiderna främst blivit en småfolkets dagliga dryck. De små löntagarnas frukost- och middagsmål under det dagliga arbetet består huvudsakligast av torrscaffning. Vid intagandet av denna torrscaffning är kaffet den allmännast använda drycken. Även om kaffet i och för sig inte innehåller näringsvärde, så intar det dock en rangplats bland måltidsdryckerna hos det arbetande folket på grund av dess smaklighet och stimulerande inverkan.

Från håll, där man särskilt vinnlägger sig om att begränsa bolagens och de större inkomsttagarnas skatteplikt för att i stället pressa ut de erforderliga beloppen genom beskattning av de stora folkmassornas konsumtionsvaror, har ofta framhållits, att kaffet icke är en nödvändighetsvara, ja, man har till och med velat göra gällande, att det är en lyxvara. Slutsatsen måste följaktligen bli, att de som inte har råd att konsumera det skatteutsagningsobjekt som heter kaffe kan avstå därifrån. Var och en vet emellertid, att statsmakterna icke bygger sin indirekta skattepolitik på att konsumtionen skall minska. De har tvärtom intresse av att konsumtionen ökar. Här föreligger alltså ett medvetet dubbelspel, i det att den motivering som presteras för många indirekta skatter, bl. a. kaffeskatten, står i avgjord motsättning till syftet med densamma.

Utgår man emellertid från att kaffet icke är en nödvändighetsvara och därför kan utmönstras ur konsumtionen av livsmedel, så leder detta till samma konsekvenser för en mängd andra livsmedel och förnödenheter. Vegetarianerna t. ex. inte bara hävdar att köttdiet är absolut överflödigt utan också direkt skadlig, under det att köttätarna finner det vara orimligt att människan uteslutande skall leva på växter. Vegetarianerna har emellertid bevisat, att människan kan existera på enbart växtdiet. Frisksportaren kan till och med vitsorda, att man kan uppehålla livet på den enkla växtblandning som heter kruska. Men det vore ju inte desto mindre vanvettigt att beteckna kött som en icke nödvändig vara för livets uppehälle.

Vi har förut i detta sammanhang talat om dubbelspel. Det förhållandet, att den verkliga lyxkonsumtionen, som hör hemma hos samhällets spetsar, i stor utsträckning går fri från beskattning eller slipper relativt lindrigt undan, visar att statsmakterna medvetet genomför en skattepolitik i kapitalismens intresse. Brillanter och andra ädelstenar jämte pärlor är fullständigt fria från skatt och tull. Som skäl har anförts att en tullbeläggning av dessa

direkta lyxvaror icke kan genomföras på grund av kontrollsvårigheter. Ingenting hindrar emellertid att man genomför en omsättningsskatt. Men lyxkvinnans briljanter och pärlor har hittills sorgfälligt skyddats för skattemyndigheternas profana granskning och värdering. Betecknande är också, att de lyxtullar som redan existerar icke undergått någon höjning i samband med den nu inträdda svåra statsfinansiella situationen. Medan statsmakterna sålunda lämnat den verkliga lyxkonsumtionen i fred, har de genomfört den ena hårda beskattningen efter den andra på förnödenheter som till överväldigande del konsumeras av de små löntagarna. Ett sådant tillvägagångssätt måste betecknas som en raffinerad metod att skydda lyxen och överflödet på de fattigas bekostnad.

Rättvist och riktigt vore, att alla de indirekta skatter, som drabbar de stora massornas konsumtionsvaror, upphävdes. Om vi emellertid för närvarande inskränka oss till att kräva kaffeskattens slopande, så beror det därpå, att kaffet blivit en nödvändighetsvara för det arbetande folket och att skatten därför utgör en synnerligen tung pålaga för de små i samhället. Det finns inga andra skäl än hänsynen till de stora bolagens och inkomsttagarnas intressen som dikterat införandet av denna skatt, och det är därför rimligt och rättvist att den avskaffas.

På anförda skäl får vi därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta upphäva den av 1939 års urtima riksdag införda skatten på kaffe.

Stockholm den 15 januari 1940.

K. E. Senander.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.